

Stockholm den 19 januari 2026

R-2025/2944

Till Socialdepartementet

S2025/02039

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 1 december 2025 beretts tillfälle att yttra sig över utkast till lagrådsremiss För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga.

Sammanfattning

Advokatsamfundet – som även hänvisar till tidigare framförda synpunkter över förslag som nu omfattas av det remitterade förslaget till lagrådsremiss¹ – välkomnar åtgärder som syftar till att åstadkomma en modern, tydlig och överskådlig lagstiftning.

Advokatsamfundet välkomnar vidare åtgärder som utgår från barnet som en egen rättighetsbärare och som svarar mot de behov av skydd och stöd som barn och unga har idag. Gällande möjligheten att höra barn under 15 år ställer Advokatsamfundet sig positiv till förslaget som stärker barnets rätt att få komma till tals i domstolen.

Advokatsamfundet är positiv till åtgärder som skapar större trygghet och kontinuitet för placerade barn. Förslagen aktualiserar viktiga frågor om förutsägbarhet och rättssäkerhet för föräldrar och barn inom tvångsvården.

---

¹ Se exempelvis Advokatsamfundets remissyttrande den 27 oktober 2025 över betänkandet Hem för barn och unga – För en trygg, säker och meningsfull vård (SOU 2025:84), liksom remissyttrande den 19 februari 2024 över betänkandet Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen (SOU 2023:40).

Advokatsamfundet anser det pedagogiskt, tydligt och rättssäkert att barns och ungas rättigheter samlas i ett eget kapitel i lagarna samt att rätten till offentligt biträde förtydligas och utökas.

Advokatsamfundet anser emellertid att det finns en otydlighet i förslaget angående när och hur ofta en begäran om ett omhändertagande ska kunna avvisas.

Advokatsamfundet anser att konsekvenserna av förslaget är svåra att överblicka. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv behöver förslaget förtydligas.

Advokatsamfundet anser vidare att möjligheten till gemensamt biträde i vissa fall förordnas ska tas bort helt.

Synpunkter

15.2 En begäran om att omhändertagandet ska upphöra kan i vissa fall avvisas

I den nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga föreslås bland annat att det ska bli möjligt att i vissa fall avvisa en vårdnadshavares begäran om att ett omhändertagande ska upphöra. Syftet med förslaget är att åstadkomma ökad trygghet och stabilitet för barn som är placerade i familjehem. Advokatsamfundet delar uppfattningen i utkastet till lagrådsremiss om att det inte är till barnets bästa om dessa utredningar sker upprepade gånger och utan avbrott. Advokatsamfundet delar vidare uppfattningen om att hemtagningsutredningar tar socialnämndens resurser i anspråk och att utredningarna kan förvärra en konflikt mellan socialnämnden och vårdnadshavarna. Likaså förstår Advokatsamfundet att vårdnadshavare som vid upprepade tillfällen begär hemtagningsutredningar kan ha svårare att ta till sig erbjudna insatser.

Ovan anförda måste vägas mot att grundtanken i ett tvångsomhändertagande av ett barn är att det är en tillfällig åtgärd för ett barn som behöver samhällets skydd och stöd när föräldrarnas omsorgsförmåga brister. Barn och föräldrar ska få samhällets stöd för att kunna återförenas när bristerna har genomgripande och varaktigt förändrats. Förslaget innebär att det kan bli svårare för en förälder att förutse och påverka möjligheten att återförenas med sitt barn.

Advokatsamfundet anser att konsekvenserna av förslaget är svåra att överblicka, liksom att det finns en otydlighet i förslaget angående när och hur ofta en begäran om att

omhändertagandet ska kunna avvisas. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv behöver därför förslaget förtydligas.

21.2.2 Gemensamt biträde får i vissa fall förordnas

Advokatsamfundet anser att nuvarande bestämmelse om att ett gemensamt offentligt biträde ska utses för barnet och vårdnadshavaren, om det behövs ett biträde både för barnet och vårdnadshavaren och det inte finns motstridiga intressen mellan dem, helt bör tas bort och sålunda inte förtydligas med att huvudregeln är att olika biträden ska förordnas. Advokatsamfundet anser att det annars finns uppenbara risker för att varken barnet eller vårdnadshavaren fullt ut kan ta tillvara sina respektive intressen. Det är således av största vikt för parternas rättssäkerhet att vardera parten får varsitt ombud redan från start.

Advokatsamfundet anser vidare att det i det inledande skedet av processen inte är möjligt att uppskatta om det finns eller kommer att finnas motstridiga intressen mellan barnet och vårdnadshavaren. För det fall motstridiga intressen aktualiseras under processens gång innebär det dels en fördyrande process, dels att barnet och vårdnadshavaren behöver få nya offentliga ombud förordnade för sig, vilka de sedan ska behöva skapa en kontakt och trygg relation till. Detta kan inte anses ligga vare sig i barnets eller vårdnadshavarens intresse.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander